

Учитель 8

початкової школи 2017

ВИХОВАННЯ ГУМАННОЇ ОСОБИСТОСТІ

Я у світі

ЛІНГВІСТИКА ТЕКСТУ

Українська мова,
1-2-й клас

ПИСЬМОВЕ ДІЛЕННЯ

Математика

ШКІЛЬНИЙ СТАРТ

Квест, 1-й клас

ГРИБИ

Проект, 2-й клас

РОБОТА зі СЛОВНИКАМИ

Українська мова

СЕРГІЙКО- НЕВМІЙКО

Казка-п'єса

ВИШИВКА — СВЯТИНЯ Й СКАРБ НАРОДУ

Сценарій свята

*Ми добрими друзями завжди раді щиро —
Їх наляцницями стрігасмо і миром*

Учитель

№ 8

початкової школи

2017

Науково-методичний журнал

Видається за підтримки Національної академії педагогічних наук України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Бех Іван Дмитрович, директор Інституту проблем виховання НАПН України, доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України.

Гавриш Наталія Василівна, провідний науковий співробітник Інституту проблем виховання НАПН України, доктор педагогічних наук.

Гаряча Світлана Анатоліївна, завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників, кандидат педагогічних наук.

Древаль Галина Федорівна, завідувач сектору початкової освіти відділу загальної середньої освіти і підготовки вчителів, Інститут модернізації змісту освіти МОН України.

Коваль Людмила Вікторівна, декан факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв Бердянського державного педагогічного університету, доктор педагогічних наук, професор.

Кодлюк Ярослава Петрівна, професор Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка, доктор педагогічних наук, професор.

Кочерга Олександр Васильович, заступник директора Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат психологічних наук, доцент.

Лотоцька Алевтина Вікторівна, головний спеціаліст відділу дошкільної та початкової освіти департаменту загальної середньої та дошкільної освіти МОН України.

Максименко Сергій Дмитрович, директор Інституту психології НАПН України ім. Г. С. Костюка, доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України.

Митник Олександр Якович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології факультету педагогіки і психології, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова.

Савченко Олександра Яківна, головний науковий співробітник відділу початкової освіти Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України.

Скворцова Світлана Олексіївна, член-кореспондент НАПН України, доктор педагогічних наук, професор.

Тарасенко Галина Сергіївна, завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського, доктор педагогічних наук, професор.

Тименко Володимир Петрович, учений секретар відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України, доктор педагогічних наук, професор.

ЗМІСТ

У ПОЛІ ЗОРУ НАПН УКРАЇНИ ● НАСТУПНІСТЬ ОСВІТИ

- 3** Олена СУХАРЕВСЬКА,
Світлана ДЕРІГА,
Тетяна ОМЕЛЬЧЕНКО,
Мирослава ХРИСТИЧ
**В країну знань ми відчиняєм нині двері —
тут завжди будемо щасливі та веселі**
Квест "Шкільний старт"

ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТА

- 13** Наталія КАМІНСЬКА
Крім верби і калини є в Україні...
Перший урок у 3-4-му класах

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ ● МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

- 16** Надія ВАСИЛЬКІВСЬКА
Як навчати тексти сприймати
*Лінгвістика тексту на уроках
української мови в 1-2-му класах*
- 22** Лариса ПОПОВА,
Катерина ЧЕПУРЕНКО
**Лексикографічна компетентність:
теорія та практика**
Організація роботи зі словниками

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ ● ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТА

- 26** Алла КРАМАРЕНКО
**Повага і любов —
ось два крила чарівних,
що ввись підносять
душу й дух людини**
*Реалізація гуманістично орієнтованого
підходу у викладанні курсу "Я у світі"*

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ ● МАТЕМАТИКА

- 30** Світлана СКВОРЦОВА
**Письмове ділення на одноцифрове число:
зміст прийому та етапи засвоєння**

Увага! НОВА ФОРМА ПЕРЕДПЛАТИ!

Шановні читачі, з 2018 року зростає вартість передплати журналу через відділення Укрпошти. Аби убезпечити себе від подорожчання, **передплатіть журнал безпосередньо у видавництві за ціною 2017 року.**

Щоб отримати журнал "Учитель початкової школи" за старою ціною, телефонуйте:

067-504-50-02, 050-761-72-59,

або звертайтеся на e-mail: **books@dvsvit.com.ua**

ВКЛАДКА**ОФІЦІЙНИЙ ВІДДІЛ**

- 1 Про структуру 2017/2018 навчального року та навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів**
(Лист МОН України від 07.06.2017 № 1/9-315, витяг)
- 3 Орієнтовний перелік засобів навчання в початковій школі**
(Додаток до наказу МОН України "Про організаційні питання запровадження Концепції Нової української школи у загальноосвітніх навчальних закладах I ступеня" від 13.07.2017 № 1021)

ІНТЕГРОВАНА ОСВІТА

- 37 Тетяна КЛИМЕНКО**
Вивчаєм світ пернатих ми й водночас математику
Інтегрований урок у 1-му класі

ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ
● ІНТЕГРОВАНА ОСВІТА

- 40 Олена СКРИПЧУК**
Гриби українських лісів
Проект для учнів 2-го класу
- 41 Олена СКРИПЧУК**
Гриби в осінньому лісі ми шукаємо і речення у зв'язний текст сплітаємо
Урок розвитку зв'язного мовлення у 2-му класі

**Влітку роз'їжджають навіть кошенята
На велосипедах і на самокатах.**

(Надіслав О. Суховірський, м. Хмельницький)

- 43 Олена СКРИПЧУК**
**Аби здоров'ю шкоди не завдати,
гриби ми навчимося розрізняти**
Урок-гра з природознавства у 2-му класі

ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТА**● СВЯТА І РОЗВАГИ**

- 45 Олександра ГАРБУЗ**
Вишивка — душа і скарб народу
Сценарій свята

ПОЗАКЛАСНА РОБОТА**● МОРАЛЬНО-ЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ**

- 48 Інна ОСАДЧЕНКО**
Сергійко-неумійко
Казка-п'єса
- 50 Інна ОСАДЧЕНКО**
Завдання для роботи над казкою

На 1-й сторінці обкладинки:

фото О. Гарбуз, м. Львів

УЧИТЕЛЬ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ**Науково-методичний журнал**

Свідоцтво про державну реєстрацію засобу масової інформації: серія КВ № 18676-7476Р від 29.12.2011

№ 8 (51), СЕРПЕНЬ 2017

Головний редактор **Ніна Андрусич**

Заступник головного редактора **Оксана Проценко**

Редактори **Людмила Лаптева, Діана Орел**

Літературний редактор **Тетяна Небесна**

Коректор **Ніна Любаченко**

Адреса редакції: 04053, Київ-53, а/с 36

Телефони:

(044) 486-91-14, (044) 486-11-19, (044) 486-13-32

E-mail: uchitel@dvsvit.com.ua

Видруковано у друкарні ТОВ "Літера-Друк", вул. Озерна, 6, оф. 122, Київ, 04209. Свідоцтво ДК № 3689 від 24.01.2010 р. Підписано до друку 26.07.2017. Формат 60x84 1/8. Папір офсетний. Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 9,80. Обл.-видавн. арк. 10,5. Наклад 1575. Зам. 170737.

© Видавництво "Світич", 2017

Забороняється копіювання матеріалів журналу в будь-якому вигляді без дозволу видавця

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС — 89869

В КРАЇНУ ЗНАНЬ МИ ВІДЧИНЯЄМ НИНІ ДВЕРІ — ТУТ ЗАВЖДИ БУДЕМО ЩАСЛИВІ ТА ВЕСЕЛІ

Квест “Шкільний старт”

Олена СУХАРЕВСЬКА, методист початкової освіти,
Дарницький НМЦ, м. Київ;

Світлана ДЕРІГА, заступник директора;

Тетяна ОМЕЛЬЧЕНКО, Мирослава ХРИСТИЧ, учителі
початкових класів, Слов'янська гімназія, м. Київ

Уже другий рік поспіль колектив Інституту педагогіки НАПН України на чолі з директором, доктором педагогічних наук, професором Олегом Топузовим активно працює над модернізацією дидактико-методичного і навчального забезпечення освітнього процесу в початковій школі.

Одним з результатів цієї діяльності став освітній проект “На крилах успіху”, розроблений під керівництвом головного наукового співробітника Інституту, доктора педагогічних наук Анжеліки Цимбалару. Серед основних напрямів експерименту, до участі в якому долучилися педагоги з багатьох областей і м. Києва, адаптація першокласників до умов навчання у школі. Тож сьогодні його учасники діляться своїми ідеями щодо того, як зробити цей процес легким, цікавим і приємним для маленьких учнів.

Гармонійність процесу адаптації першокласників до нових умов навчання досить часто визначає подальшу долю й кожного окремого учня, і новоствореного колективу загалом, адже саме в цей період малюки засвоюють поведінкові орієнтири та навички співпраці з однолітками і дорослими. Аби зробити входження дітей у нову шкільну спільноту легким, цікавим та яскравим, радимо провести його у формі квесту “Шкільний старт”.

Граючи, маленькі школярки під керівництвом педагогів і з допомогою старших учнів зможуть ознайомитися з розташуванням та призначенням різних приміщень школи, засвоїти нові для них правила шкільного життя, навчатися співпрацювати.

Зміст гри та загальні підходи до її проведення

Мета квесту. Ознайомити дітей з розташуванням різних шкільних приміщень, правилами поведінки у школі, традиціями, які у ній склалися. Формувати уявлення про символіку держави і навчального закладу. Сприяти усвідомленню кожною дитиною себе як особистості, учня, патріота, а класу — як

команди, колективу, групи українців. Розвивати критичне мислення в ході виконання різноманітних завдань. Виховувати любов до школи, свого міста (села), країни, природи, формувати дружні взаємини в колективі. Стимулювати інтерес до навчання.

Квест варто провести у перші тижні перебування дітей у школі. За задумом гри, учні вирушають у мандрівку Країною Знань. Подорожуючи, вони роблять 14 зупинок: першого дня дві, у решту днів — по одній.

Зважаючи на швидку втомлюваність маленьких школярків, вважаємо за недоцільне залучати їх до гри в позаурочний час — значно ефективніше організувати таку діяльність у системі уроків. Зокрема, пропонуємо попередньо передбачити в плануванні з різних навчальних дисциплін час для проведення квесту. Наприклад, 2 год у курсі української мови, 2 год — на уроках математики, 3 год — під час ознайомлення дітей з природничими дисциплінами, 3 год — на уроках художньої творчості, 2 год — під час вивчення іноземних мов і 2 год — на уроках фізкультури.

Супроводжує дітей у подорожі класний керівник. Учні 5-го і 9-го класів долучаються до проведення гри і виконують ролі казкових персонажів, які допомагають

першачкам на кожному з етапів квесту: очолюють міні-групи, пропонують ігри і завдання. Вчитель організовує гру, координує роботу груп, допомагає дітям розкрити їхній потенціал.

Під час квесту діти рухаються за картою Країни Знань, на якій зазначено всі пункти, куди мають завітати учасники гри.

Перелік зупинок

1. “Урочистий старт” (актова зала).
2. “Рідна домівка” (класна кімната).
3. “Смаковита” (шкільна їдальня).
4. “Гігієнічна” (вбиральні).
5. “Безпечний шлях” (шкільний коридор).
6. “Майданчик відпочинку” (шкільне подвір’я).
7. “Здоров’ята” (медичний кабінет).
8. “Шкільна управа” (кабінети директора, заступника директора та психолога).
9. “Мовознавча” (кабінети для учнів 5–11-х класів (кабінет іноземної мови)).
10. “Розважальна” (актова зала).
11. “Патріотична” (знайомство з державними символами України).
12. “Читальня” (бібліотека).
13. “Спортивна” (спортивна зала).
14. “Фінальна” (посвята в громадяни Країни Знань, вручення учнівських квитків).

Пройшовши певний етап квесту, діти отримують маленьке зображення казкового персонажа, що супроводжував їх на цій зупинці, і наклеюють його поряд з позначкою зупинки на карті Країни Знань. І на кінець квесту клас створює ігрове поле, яким може в майбутньому скористатися як настільною грою.

Окрім того, на кожній зупинці учні отримують картку з певною літерою і предметним малюнком, назва якого починається звуком, який на письмі позначає ця буква. На завершальному етапі гри з цих літер або (для діток, які ще не вміють читати) з перших звуків назв зображених предметів вони зможуть скласти слово-пароль, необхідне для відкриття “скарини зі скарбами” (пароль — “шкільний старт”, “скарб” — учнівські квитки).

На початку гри кожен учасник отримує “Щоденник мандрівника” — зошит правил поведінки у школі. Протягом квесту школярі мають оформити його різноманітними матеріалами, які використовуватимуть на кожному з етапів: зображенням казкового персонажа-помічника, пам’ятками тощо. У “Щоденнику мандрівника” (на вільному місці) можна створювати власні малюнки, що передають враження від гри. Таким чином по завершенні квесту кожен учень матиме створену власноруч збірку правил поведінки у школі.

Подаємо короткий опис форм роботи, до яких варто залучити першокласників на кожному етапі гри.

Зупинка 1. “Урочистий старт”

Урочисте відкриття квесту відбувається в актовій залі. Перед учнями виступає директор школи з побажанням успішно пройти всі випробування. Вчитель ознайомлює малят з ідеєю квесту, налаштовує на те, що на кожній зупинці їх зустрічатиме новий казковий персонаж. Виступають учні 5-го і 9-го класів (без костюмів). Вони повідомляють, що не тільки допомагатимуть першокласникам пройти гру, а й взагалі завжди готові надати їм підтримку, якщо виникне така потреба. Потім до дітей звертаються два старшокласники в костюмах фіксиків Нулика і Сімки й запрошують їх до класної кімнати — місця першої зупинки.

Зупинка 2. “Рідна домівка”

(Класна кімната)

Мета заняття. Ознайомити дітей з правилами поведінки у класній кімнаті. Вибрати девіз та емблему класу. Сприяти зближенню учнів, усвідомленню ними цінності дружніх стосунків та командної роботи.

У класі вчитель організовує знайомство дітей.

Гра “Павутинка”

Після того як кожен учень назве своє ім’я, педагог має підвести дітей до висновку, що віднині вони — єдине ціле, клас, де кожен пов’язаний з усіма іншими міцними зв’язками-ниточками. Це означає, що вони мають допомагати одне одному, дружити, що успіх кожного — це успіх усіх і навпаки.

Гра “Збери портфель”

Діти об’єднуються в команди (по 5-6 учнів). На столі у кожній команді лежать однакові набори речей (картки з їх зображеннями), серед яких є шкільне приладдя та речі, що не мають відношення до школи.

Завдання: зібрати в портфель тільки шкільні речі.

Підбиваючи підсумки гри, вчитель підводить дітей до висновку, що чітко організувавши роботу в команді, можна виконати завдання краще.

Гра “Будь уважним”

Фіксики звертаються до дітей із запитанням про те, що, крім шкільних речей, важливо щодня брати із собою до школи. (*Уважність, старанність, працелюбність тощо*). Потім персонажі пояснюють правила гри: “Коли почуєте слово, яке називає зайву в школі річ, — тупніть ніжкою, коли потрібну — плесніть у долоні”.

По завершенні гри Нулик і Сімка ще раз звертають увагу дітей на те, що у школі треба бути уважними.

Гра “Чому я хочу навчатися у школі?”

Перш ніж приступити до гри, педагог запитує дітей, чи хочуть вони відвідувати школу і чому саме, чого вони очікують від навчання у школі.

Країна Знань

Далі гру проводять фіксики. Умови гри: персонажі називають різні аргументи на користь навчання у школі; якщо діти згодні з ними, то простягають руки вперед, якщо ні — піднімають угору.

Наприкінці гри вчитель ще раз називає причини, з яких важливо навчатися у школі.

Гра “Упізнай умовний сигнал”

Педагог пропонує поміркувати, якими мають бути заняття, аби ніщо не заважало дітям працювати. Після того як учні висловлюють свої припущення, пропонує їм усім гуртом промовити речення “Хочу відповідати на запитання” або “Мені потрібно вийти”. Діти обмінюються міркуваннями: чи заважатиме проведенню уроку, коли всі почнуть висловлювати свої бажання вголос.

Педагог підводить дітей до висновку, що говорити на уроці всім водночас не слід, і просить поміркувати, як варто діяти в таких ситуаціях. У ході обговорення вчитель підводить дітей до думки, що дуже зручними є умовні сигнали, зокрема “Хочу відповідати” (рука піднята догори) і “Мені потрібно вийти” (рука піднята паралельно до поверхні столу), пропонує потренуватися використовувати їх.

Підбиваючи підсумки, діти узагальнюють основні правила поведінки на уроці й обмінюються міркуваннями щодо важливості їх дотримання.

Вибір та розучування девізу класу

Учитель зазначає, що тепер діти є однією командою — класом. А будь-яка команда має свій девіз і емблему. Педагог пропонує учням об’єднатись у групи або пари й обговорити, який девіз та емблему вони обрали б для класної команди. Фіксики можуть запропонувати кілька варіантів на вибір.

Підбиття підсумків

Нулик і Сімка вручають класу картинку зі своїми зображеннями та велику картонну букву Ш. Тут і далі

**Правила шкільні вивчати в грі
Весело і легко дітворі.**

(Це та наступні фото надіслані С. Дерігою)

діти приклеюють отримані малюнки на карту Країни Знань. Кожному учневі вручають “Щоденник мандрівника” і першу пам’ятку — правила поведінки у класній кімнаті (тут і далі діти вклеюють пам’ятки до “Щоденника”).

Орієнтовний зміст пам’ятки

- Вітаюсь при зустрічі й прощаюся, коли йду.
- Звертаюся до кожного учня на ім’я.
- Тримаю портфель у порядку.
- Користуюсь на уроці умовними сигналами “Хочу відповідати” та “Мені потрібно вийти”.

Творча робота

Першокласники малюють у “щоденниках мандрівника” свої враження від першого шкільного дня.

Зупинка 3. “Смаковита”

(Шкільна їдальня)

Мета заняття. Пояснити учням значення правильного харчування для підтримання здоров’я, закріпити культурно-гігієнічні навички поведінки під час споживання їжі, ознайомити з правилами поведінки в їдальні.

Заняття розпочинається з діалогу Карлсона (який з’їв багато солодкого, від чого у нього розболілися зуб та живіт), кухаря і медсестри навчального закладу. Працівники їдальні розповідають Карлсону та першокласникам про користь збалансованого харчування.

Відгадування загадок

Карлсон просить дітей допомогти йому відгадати загадки та визначити, корисні чи шкідливі для здоров’я ті продукти, про які в них ідеться.

Гра-пантоміма “Фрукти-овочі”

Учні об’єднуються у дві команди. Спочатку члени першої команди за допомогою пантоміми зображають фрукт (овоч), який їм пошепки називає Карлсон, а учасники другої команди вгадують його і називають. Потім команди міняються ролями.

Гра “Корисні продукти”

Працівники їдальні пропонують дітям допомогти Карлсону розрізнити корисні й шкідливі продукти. Для цього учні об’єднуються у команди, кожній з яких дають картки із зображеннями продуктів харчування.

Виграє команда, яка першою правильно виконає завдання.

Конкурс на звання кращого знавця української кухні

Працівники їдальні ознайомлюють дітей з меню. Карлсон запитує, чи є у ньому страви української кухні. Тоді кухарі пропонують учням об’єднатись у команди і по черзі називати страви української кухні.

Також Карлсон пропонує дітям обрати зображення тих овочів, з яких варять український борщ.

Ознайомлення з правилами вживання їжі та поведінки в їдальні

Працівники їдальні зазначають, що діти вже добре знають, які продукти корисні, але здорове харчування передбачає дотримання певних правил. Кухарі пропонують поміркувати, що це за правила. У процесі роботи діти формулюють правила споживання їжі та поведінки в їдальні й удома на кухні (важливо не використовувати в них частку *не*).

Підбиття підсумків

Карлсон вручає дітям своє зображення, букву К та пам'ятку з правилами поведінки під час споживання їжі. На вільній частині розвороту в "Щоденнику мандрівника" діти малюють свої враження від третьої зупинки квесту.

Орієнтовний зміст пам'ятки

- Мию руки до і після вживання їжі.
- Їм не поспішаючи, добре пережовую.
- Коли пережовую їжу, мовчу. Говорю тільки коли у роті порожньо.
- Уживаю овочі, фрукти, молочні продукти замість солодкого, солоного, копченого.
- Їм сидячи за столом (партою).
- Куштую незнайомі страви тільки з дозволу дорослих.
- Поводжусь у їдальні спокійно і стримано, аби запобігти нещасним випадкам (опікам гарячою стравою, пораненням розбитим посудом тощо).
- Поводжусь за столом культурно.

Зупинка 4. "Гігієнічна" (Вбиральні)

Мета заняття. Ознайомити учнів з правилами поведінки у вбиральні, правилами користування рукомийниками. Сприяти формуванню культурно-гігієнічних навичок, усвідомленню дітьми значення води в житті людини. Виховувати повагу до праці технічного персоналу.

Персонажі Мийдодір (старшокласник) і Чистюля (старшокласниця) супроводжують дітей до вбиральні, де учні демонструють своє володіння навичками миття рук.

Ознайомлення з правилами поведінки у вбиральні

Персонажі розповідають учням про необхідність дотримання правил користування вбиральнями, акцентують увагу на спільній відповідальності за чистоту, закликають поважати роботу техперсоналу.

Після обговорення всі разом переходять до класу.

Дискусія "Я мушу чи я хочу прибирати?"

Діти розповідають про свої домашні обов'язки щодо прибирання квартири (будинку). Педагог

організовує дискусію "Я мушу чи я хочу прибирати?". Разом визначають, для чого потрібно прибирати.

Гра "Упіймай правильну відповідь"

Учитель описує різні ситуації, пов'язані з водою, та пропонує кілька варіантів поведінки в них. Діти мають обрати правильні дії, плеснувши в долоні.

Орієнтовні завдання для гри

1. Під час екскурсії ти натрапив на замулене джерело. Що ти зробиш?
 - А Нап'єшся води і підеш далі
 - Б Очистиш джерело від мулу
 - В Обкладеш джерельце камінням
 - Г Знайдеш інше джерело
2. На Землі багато води, але її треба економити. Чому?
 - А У природі мало прісної води
 - Б Замулюються озера і болота
 - В Вода на планеті поступово замерзає
 - Г Вода випаровується з поверхні Землі
3. Яких правил треба дотримуватися, щоб вода у водоямах була чистою?
 - А Не розчищати водойми
 - Б Скидати сміття і відходи у водойми
 - В Будувати очисні споруди
 - Г Висаджувати рослини на берегах водойм

На наступному етапі вчитель і персонажі загадують учням різноманітні загадки про засоби гігієни.

Дослідження "Шлях води"

За контурною картою під керівництвом учителя діти простежують, як далеко може потрапити забруднена вода.

Знайомство з прислів'ями про воду

Після знайомства з прислів'ями одне з них під керівництвом персонажів діти вивчають напам'ять.

Підбиття підсумків

Мийдодір і Чистюля вручають дітям свої зображення та букву І. Діти вклеюють у "щоденники" пам'ятку з правилами гігієни, а на вільній сторінці малюють свої враження від відвідування зупинки.

Орієнтовний зміст пам'ятки

- Я завжди мию руки після користування туалетом.
- Я економлю воду, закручую крани, щоб не капала вода.
- Користуюсь туалетним папером чи серветками.
- Прибираю за собою сміття й нагадую іншим про необхідність дотримуватися чистоти.

Зупинка 5. "Безпечний шлях" (Шкільний коридор)

Мета заняття. Формувати навички безпечної поведінки на перервах у коридорах та на сходах. Ознайомити з поняттями "безпечні" та "небезпечні"

ігри. Розвивати почуття відповідальності за свої вчинки. Виховувати доброзичливе ставлення до однокласників.

Гра “Встав слово”

Учні додають необхідні слова до правил, які зачитує равлик Турбо.

Орієнтовний зміст правил

В коридор виходиш ти з друзями погратися.
Добре маєш пам'ятати: в грі не слід... (штовхатися)!

Не біжи по коридору — можеш травмуватись.
Якщо йтимеш ти спокійно, буде час... (погратись).

Дуже люблять наші діти в різні ігри грати,
Та щоб добре відпочити, не треба... (кричати).

В коридорі чемні діти не їдять сніданки —
Йдуть спокійно на перерви їсти до... (їдальні).

Гра “Кеглі”

Завдання: обережно пройти між кеглями, не збивши їх.

Гра “Так чи ні?”

Педагог зачитує справжні та жартівливі правила поведінки під час перерви, діти погоджуються або не погоджуються з ними, говорячи “так” чи “ні”.

Гра “Струмочок”

Учні вибирають одне одного, називаючи на ім'я, вчаться чекати своєї черги.

Гра “День і ніч”

Вибирають ведучого та Сову. Решта дітей виконують ролі птахів.

Ведучий оголошує пору доби. Якщо це ранок або день, Сова сидить у “гнізді”, а “птахи” літають навколо. Коли ведучий оголошує ніч, “птахи” завмирають у різних позах. Сова вилітає на “полювання”. Того, хто поворухнеться, забирає до себе в “гніздо”. Ведучий знову оголошує день.

Обов'язково слід запитати у дітей, які ігри їм до вподоби, і пограти в деякі з них.

Підбиття підсумків

Равлик Турбо дарує своє зображення і букву Л. Як і на попередніх зупинках, учні клеять у “щоденники” пам'ятки з правилами поведінки у коридорі та створюють малюнки на основі вражень від цієї зупинки квесту.

Орієнтовний зміст пам'ятки

- Я обережний, коли відчиняю і зачиняю двері.
- Не суну руки у дверні прорізи.
- По коридорах і сходах ходжу спокійно.
- Знаю, що перегинатися та з'їжджати по перилах дуже небезпечно.
- Вчасно зупиняюсь і пропускаю тих, що йдуть попереду, не зупиняюсь у дверях і проходах.
- Не роблю підніжок, бо знаю, що це може призвести до травмування.

- Граю в цікаві ігри, які не створюють небезпечних ситуацій.

Зупинка 6. “Майданчик відпочинку”

(Шкільний двір)

Мета заняття. Формувати навички безпечної поведінки на шкільному подвір'ї. Розвивати пізнавальну активність учнів. Виховувати дбайливе ставлення до зелених насаджень.

Перш ніж вивести учнів на подвір'я, педагог має повторити з ними правила пересування по школі та безпечної поведінки на подвір'ї.

Завдання від тітоньки Сови

Тітонька Сова, що завітала до учнів у гості, пропонує перевірити, чи знають вони правила поведінки та бережного ставлення до природи. По завершенні обговорення діти під керівництвом Сови вивчають напам'ять вірш.

Ось повзе мурашка,
Ось хлюпоче річка.
Не зривай ромашку,
Не топчи травичку.
В зелені діброва,
В китицях калина.
Глянь, яка чудова
Наша Україна!

(Анатолій Камінчук)

Гра “Назви тваринку (рослинку)”

Проводиться на шкільних східцях.

Завдання: пройти по сходах, називаючи на кожен крок рослину (тварину).

Відгадування загадок про природу

Гра “Упізнай рослину”

Учитель пропонує дітям упізнати рослини, які ростуть на шкільному подвір'ї, за словесним описом. Називаючи рослину, демонструє її листочок (вирізаний з паперу), а діти повинні підбігти до неї та назвати її.

Створення малюнків на асфальті

Діти об'єднуються у дві групи. Кожна малює якусь рослину. Команда суперників має відгадати, що зображено на малюнку.

Підбиття підсумків

Проводиться аналогічно до попередніх етапів. Тітонька Сова вручає дітям букву Б.

Орієнтовний зміст пам'ятки

- Я знаю, що залазити на дерева небезпечно.
- Я милуюся рослинами та квітами, не дозволяю їх зривати.
- Я нікому не дозволяю ламати гілочки дерев.
- Сміття я викидаю в спеціальні баки, стежу, щоб ніхто не кидав сміття на землю.
- Граю з м'ячем тільки в місцях, відведених для гри, а не біля вікон, не на проїжджій частині вулиці.
- Наше подвір'я — наша гордість, тому тут не ходять по газонах, не кидають недогризків та лушпиння.

Зупинка 7. “Здоров’ята”

(Медичний кабінет)

Мета заняття. Ознайомити дітей зі шкільним медичним кабінетом та з професією лікаря. Формувати уявлення про здоровий спосіб життя. Виховувати бережне ставлення до свого та інших здоров’я.

Гра “Квітка-семицвітка”

Лікар Айболить запрошує дітей до гри і пропонує їм відповісти на запитання квітки-семицвітки. За бажанням вони по черзі відривають пелюстки, на яких записано запитання.

Орієнтовний зміст запитань

- Чому треба мити руки?
- Чи важливо обрізати нігті?
- Коли слід робити зарядку? тощо

Дискусія “Чи треба вести здоровий спосіб життя”?

Розгадування загадки про здоров’я

Гра “Добрі звички”

Педагог і Айболить по черзі зачитують висловлювання, що стосуються здоров’я людини. Якщо у висловлюванні йдеться про дії, корисні для здоров’я, діти плескають у долоні, якщо про шкідливі — ні.

Завдання “Складання розпорядку дня”

Діти об’єднуються в команди. Кожна група отримує картки, на яких зображено різні режимні моменти.

Завдання: розмістити малюнки у правильній послідовності.

По завершенні роботи команди обмінюються враженнями.

Гра “Закінчити прислів’я”

Орієнтовний зміст прислів’їв

Здоров’я — всьому... (голова).

У здоровому тілі — здоровий... (дух).

Хто день починає з зарядки, у того всі справи... (в порядку).

Без уроків фізкультури не зміцниш... (мускулатури).

Підбиття підсумків

Проводиться аналогічно до попередніх етапів. Лікар Айболить вручає дітям букву Н та пам’ятку з правилами здорового способу життя.

Орієнтовний зміст пам’ятки

- Кожен ранок я роблю зарядку, займаюся фізкультурою, багато рухаюсь.
- Я ретельно доглядаю за власним тілом та одягом.
- Я регулярно чищу зуби.
- Я завжди мию руки після відвідування вбиральні.
- Я вчасно лягаю спати.
- Я бережу зір.
- Я правильно харчуюся.
- Я дотримуюсь режиму дня.

Зупинка 8. “Шкільна управа”

(Кабінети директора, заступника, психолога)

Мета заняття. Ознайомити учнів зі статутом школи, правилами учня, шкільною формою, розпорядком навчального дня. Розповісти про традиції школи. Формувати вміння за потреби звертатися по допомогу до її працівників. Продемонструвати важливість спілкування між людьми.

Учні у супроводі педагога та Мері Поппінс відвідують кабінет директора. Він ознайомлює дітей зі статутом школи, правилами для учнів.

Потім переходять до кабінету заступника директора. Завуч розповідає про традиції школи, розпорядок її роботи та ознайомлює з вимогами до шкільної форми.

Демонстрація моделей шкільної форми

Мері Поппінс запрошує учнів продемонструвати свою форму. Діти по черзі проходять перед присутніми, гордо демонструючи своє вбрання.

Відгадування загадок шкільної тематики

Розучування скоромовок

Орієнтовний зміст скоромовок

Кричав Архип. Архип охрип. Не треба Архипу кричати до хрипу.

Гліб гантелі й гирі підійма — сильнішого за Гліба в нас нема.

Ми плакали? Не плакали. Нам плакати нема коли.

Гра “Кораблі та рифи”

Проводиться у коридорі. Діти об’єднуються в пари “корабель” — “штурман”. На підлозі розставлено кеглі. Одному гравцеві, що виконує роль корабля, зав’язують очі. Дитина, яка грає роль штурмана, має провести “корабель” між “рифами” — кеглями, не збивши їх.

Діти переходять до кабінету психолога. Тут їх зустрічає Крокодил Гена.

Знайомство з психологом

У кабінеті психолога дітям розповідають про важливість спілкування, роль психолога у школі, можливість звернення до нього в скрутну хвилину.

Гра “Віддзеркалення”

Діти об’єднуються в пари. Один з пари демонструє певні рухи, емоції, а інший повторює їх. Потім міняються ролями.

По завершенні гри проводять обговорення: чи важливо розуміти настрій і почуття своїх однокласників?

Крокодил Гена зачитує оголошення про пошук друга і обговорює з дітьми питання, чи важливо мати друга, як його знайти, яких правил спілкування з друзями слід дотримуватися.

Гра “Так чи ні?”

Крокодил Гена зачитує правила спілкування. Якщо правило слухне, учні плескають у долоні, якщо ні — зберігають тишу.

Орієнтовний зміст правил

- У ставленні до інших людей будь уважним та доброзичливим.
- У разі потреби звертайся по допомогу.
- Над другом можна глузувати, давати прізвиська.
- Ніколи не дозволяй собі насміхатися над вадами іншого.
- Не намагайся бути “кращим за всіх”.
- Інколи можна обманювати.
- Не соромся поступитися іншому.
- Не накопичуй образ і не дмися, краще першим усміхнися.
- Сильні стримують себе й уникають конфліктів.
- Бережи таємниці, які тобі довірили.

Підбиття підсумків

Відбувається аналогічно до попередніх етапів. Мері Поппінс і Крокодил Гена вручають учням свої зображення й літеру И.

Орієнтовний зміст пам’ятки

- Я приходжу до школи за 15 хв до уроку.
- Моя шкільна форма завжди чиста й охайна.
- Я уважний у ставленні до інших людей.
- Я звертаюсь по допомогу за потреби.
- Я знаю, як образливо, коли насміхаються над вадами людини.
- Я не гірший і не кращий за всіх.
- Я поступаюсь.
- Я прощаю і першим усміхаюсь.
- Я — сильний і уникаю конфліктів.

Зупинка 9. “Мовознавча”

(Кабінет іноземної мови)

Мета заняття. Формувати розуміння необхідності вивчення іноземної мови, збагачення словникового запасу. Розвивати інтерес до вивчення мов. Виховувати уважність і старанність.

Незнайко розповідає дітям, які труднощі він відчував, вивчаючи іноземну мову, та як легко було спілкуватися з іноземцями потім, коли він міг пояснити, що йому потрібно.

Розучування ввічливих форм привітання

У гості приходять “ляльки-іноземці” (ними керують учні-старшокласники). Разом з Незнайком розігрують ситуації привітання та прощання іноземною мовою.

Гра “Повтори назву кольору”

Персонажі лялькового театру просять дітей навчити Незнайку назв кольорів іноземною мовою. Разом з першокласниками співають пісеньку про кольори англійською мовою.

Обговорення правил вивчення іноземної мови

Орієнтовний зміст правил

- Кожного дня повторюю вивчені слова.
- Прослуховую аудіофайли іноземною мовою.
- Уважно слухаю учителя, співай і повторюю за ним іншомовні слова і тексти.

Гра “Відгадай слово”

Педагог дає учням прослухати в аудіозаписі слова іноземною мовою. Діти мають упізнати знайоме слово і перекласти українською (висловити припущення щодо його значення).

Підбиття підсумків

Проводиться аналогічно до попередніх етапів. Незнайко дарує дітям букву Й та пам’ятку з правилами вивчення іноземної мови (див. вище).

Зупинка 10. “Розважальна”

(Актова зала)

Мета заняття. Ознайомити дітей зі шкільним сайтом. Формувати чуття прекрасного. Збагачувати світогляд учнів. Розвивати вміння презентувати себе. Виховувати самоповагу та повагу до досягнень інших, гордість за досягнення кращих учнів школи.

Заняття проходить в актовій залі. На екрані дітям демонструють шкільний сайт, розповідають, яку корисну інформацію учні можуть почерпнути на сайті (розклад занять та графік канікул, електронні підручники), як написати електронний лист директору. Переглядають світлина з відкриття квесту “Шкільний старт”.

Гра “Вгадай мелодію”

Діти вгадують дитячі пісні за першими нотами.

Вікторина, присвячена музичним інструментам

Орієнтовний зміст завдань

- В одній руці вміщається, співає-заливається? (Сопілка).
- Сам пустий, голос густий, дріб вибиває, дітей збирає. (Барабан).
- Сам стоїть на трьох ногах, ноги в чорних чоботях, білі зуби має, немов оркестр грає. (Рояль).

Обговорення правил поведінки під час вистави чи концерту

Концерт “Таланти нашої школи”

Діти презентують на сцені свої таланти.

Підбиття підсумків

Проводиться аналогічно до попередніх етапів. Мальвіна та Буратіно дарують дітям букву С і наступну пам'ятку.

Орієнтовний зміст пам'ятки

- Шкільні новини переглядаю на сайті.
- Виставу дивлюсь уважно, нікого не відволікаю.
- Враженнями ділюся після перегляду.
- Під час вистави виходжу із зали тільки за крайньої потреби.
- Щоб поласувати цукерками чи печивом, чекаю антракту або закінчення вистави.
- Перед початком перегляду мобільний телефон переводжу у беззвучний режим.

Зупинка 11. “Патріотична”

(Ознайомлення з державними символами України)

Мета заняття. Формувати уявлення про національні символи України. Розширити знання дітей про відомі історичні та культурні пам'ятки й видатних українців. Виховувати любов та повагу до Батьківщини.

Педагог демонструє відеозапис з краєвидами України. Розповідає про національні символи (показує їх зображення). Діти прослуховують Державний гімн, попередньо обговоривши, як слід його слухати.

Відгадування загадок про народні символи українського народу

Розповідь про український рушник

Народна гра “Голочка і ниточка”

Діти беруться за руки, попереду — ведучий. Він обирає напрямок руху і вільно пересувається по кімнаті. Решта рухаються за ним, намагаючись не розірвати ланцюжок.

Слухання та виконання

українських народних пісень

Вікторина “Що я знаю про Україну?”

Барвінок ставить низку запитань про міста, річки, визначні пам'ятки України та її видатних людей.

Гра “Народний чи національний?”

Діти об'єднуються у команди “Калинка” і “Барвінок”. Кожна група отримує зображення символів. Одній команді необхідно вибрати з них державні символи, а іншій — народні.

Гра “Знайди символ”

Учні пересуваються по школі, шукаючи державні та народні символи України, які використовують в оздобленні приміщення.

Підбиття підсумків

Проводиться аналогічно до попередніх етапів. Барвінок дає учням картку з буквою Т і наступну пам'ятку.

Маленьким учням розповів Барвінок
Цікавинки про рідну Україну

Орієнтовний зміст пам'ятки

- Я знаю та шаную символи нашої держави: Гімн, Прапор, Герб.
- Гімн я слухаю або виконую стоячи.
- Урочисті зібрання, як правило, розпочинаються підняттям прапора.
- У кожному класному кабінеті має бути куточок державних символів.

Зупинка 12. “Читальня”

(Бібліотека)

Мета заняття. Ознайомити дітей зі шкільною бібліотекою, правилами поведінки у ній та користування книжками. Виховувати почуття поваги і шанобливого ставлення до книги.

Знайомство з бібліотекарем,

професією бібліотекаря

Огляд приміщення книгозбірні

Гра “Чарівна скринька”

Гаррі Поттер пропонує вгадати, кому з персонажів належать речі (демонструє картки з відповідними зображеннями), й описати характери цих персонажів.

Обговорення правил поводження з книжками та в бібліотеці

Гра “Відгадай, з якої казки”

Завдання: прослухавши уривок з казки або загадку про неї, назвати казку та її персонажів.

Інсценування фрагментів відомих казок

Діти отримують елементи одягу певних персонажів, розподіляють ролі. Ведучий (учитель або Гаррі

**Щоб разом працювати в читальній залі,
Усі дотримуватись мають правил**

Поттер) промовляє слова автора, а діти, імпровізуючи від імені персонажів, інсценізують відому казку.

Підбиття підсумків

Відбувається аналогічно до попередніх етапів. Гаррі Поттер дарує дітям букву А і пам'ятку з правилами поведінки у бібліотеці.

Орієнтовний зміст пам'ятки

- До бібліотекаря звертаюся на ім'я та по батькові.
- Користуюся закладками у підручниках і книжках.
- У читальній залі читаю подумки. Не висловлюю своє захоплення або незадоволення вголос. Пам'ятаю, що поруч є й інші читачі — їм мої репліки можуть заважати.
- Беру книжку чистими руками.

Зупинка 13. “Спортивна”

(Спортивна зала)

Мета заняття. Пояснити учням значення рухового режиму для здоров'я. Формувати розуміння важливої ролі спорту в житті людей. Виховувати товариськість, уміння взаємодіяти.

Котигорошко і Грація ознайомлюють дітей з обладнанням спортивної зали, обговорюють правила поведінки у ній, проводять різноманітні ігри та спортивні розваги.

Відгадування загадок про спорт, спортивний інвентар

Естафета (на вибір педагога)

Гра “Кенгуру”

Завдання: затиснувши м'яч між колінами, дострибати до фінішної точки, обігнати її з м'ячем у руках та повернутися назад.

Гра “Затяжний стрибок”

Початковий стрибок виконує перший гравець, другий стрибає з того місця, де зупинився попередній учень, і т. д. Перемагає команда, яка продемонструє найкращий сумарний результат.

Підбиття підсумків

Проводиться аналогічно до попередніх етапів. Котигорошко і Грація вручають учням зображення букви Р і пам'ятку.

Орієнтовний зміст пам'ятки

- У спортивній залі, на спортмайданчику я займаюся тільки у спортивній формі.
- Вправи на спортивних снарядах виконую лише з дозволу вчителя.
- Перед виконанням вправ роблю розминку і розігрівую м'язи.
- Поводжусь обережно, щоб не травмувати себе та інших.
- Для занять у залі надіваю взуття на нековзкій підлозі (кросівки, кеди).
- Даю можливість усім дітям проявити свої вміння. Не кривджу слабших.

Зупинка 14. “Фінальна”

(Посвята в учні, вручення учнівських квитків)

На свято приходять усі персонажі, що супроводжували дітей протягом квесту.

Інсценізовані діалоги

Казкові персонажі нагадують найцікавіші моменти квесту.

Гра “Правила учнівського руху”

Персонажі по черзі зачитують окремі правила з кожної пройденої зупинки. Якщо правило слухне, діти плещуть у долоні, якщо ні — зберігають тишу.

Учням вручають останню букву, гуртом складають слово-пароль — ключ від скриньки зі скарбом (“шкільний старт”).

Директор школи відкриває скриньку і виймає з неї учнівські квитки. Вітає учнів з успішним проходженням квесту і вручає кожному квиток.

Діти передають одне одному мікрофон і обмінюються враженнями від гри, розповідають про моменти, які найбільше запам'яталися.

Вітання учасників батьками

Кілька батьків вітають усіх присутніх з початком навчального року.

У “Щоденниках мандрівника” першокласники відтворюють свої враження. Ці збірочки учні зберігають до завершення навчання у початкових класах, аби за потреби, повторити вміщені у них правила, пригадати пережиті під час квесту пригоди. Вільні сторінки замальовують за бажанням. ●

ВЧАСНО ПОДБАЙТЕ про ПЕРЕДПЛАТУ на **II півріччя!**

Створення нового
освітнього середовища
(№ 3, № 4)

Конспекти занять
інтегрованих днів
(щодомера)

Сценарії ранкових
зустрічей
(№ 4, № 7, № 10)

Тематичний випуск
"Вчимо мислити
нестандартно"
(№ 11)

Журнал "учитель початкової школи" —

Перші
батьківські збори
в НУШ
(№ 2, № 3, № 9)

Упровадження
в навчальний процес
сучасних освітніх
технологій
(щодомера)

Нормативні документи.
Державний стандарт
початкової освіти (№ 4)

Завдання, орієнтовані
на досягнення
конкретних очікуваних
результатів
з математики (№ 5)

Передплатіть журнали **"УПШ"** і **"Джміль"** у комплекті,
не виходячи з дому,
за найнижчими цінами!

Увага!

**Акція триває
до 14 травня**

- 1 Заходьте на сайт upsh.com.ua
- 2 Оформлюйте передплату
- 3 Щомісяця гарантовано отримуйте
ваші фахові журнали

Заощадьте **7 %**, передплативши журнал **до кінця року**
(з червня по грудень),

10 % — оформивши передплату **на 12 місяців**
(з червня 2018 по травень 2019 року)

